

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimo-secundæ
mensis Decembris, Anno Domini M. DCC. LVII.

M. ANNA-CLAUDIO DORIGNY,
Doctore Medico, Præsidente.

An Angina spuria periodicè recurrenti Catharsis?

I.

UOS affectus uno eodemque nomine confundit imperitum vulgus, eos contrà paulò subtiliùs quàm veriùs in plures morbos distinxit argutior Schola. Id autem de Anginà præcipuè affirmari potest, cujus pleræque species, variè à variis auctoribus distinctæ, non tam essentialiter quàm vel gradu, vel causis remotis, vel morbi eventu ab invicem differre videntur. Vera Angina, *vetèribus dicta* quia canibus familiaris admodum, morbus peracutus & verè inflammatorius, asperæ arteriæ caput partem nobilissimam ac vitalis auræ canalem necessarium sævus hostis occupat, deglutitionem simul & respirationem lædit, ac brevi temporis intervallo miserum ægrotantem diris cruciatibus vexatum strangularet, ni prompta medentis manus ipsis mæli principiis largissimâ sanguinis missione obstaret. Angina verò spuria & sic improprie dicta, *Græcis quia scilicet nonnihil affinitatis cum quibusdam porcorum affectibus habere videretur*, in tonsillis sedem obtinet (unde quibusdam etiam tonsillarum nomine appellatur), Anginà verà frequentior, sat quidem molesta, at neque adeò trucem sese præbet, nec tam urgens minitatur periculum, quippe deglutitionem tantum, rarissimè respirationem impediens. Est autem vel simpliciter catharrofa vel inflammatoria. Illa est inspissatio muci tonsillarum à frigore suscepto, deglutitionem lædens, serè carens periculo, & eundem habens exitum quem alii catharri in cæteris membranæ Schneiderianæ locis nati. Altera, de quâ hic quæstio, diversos sicut & reliquæ inflammationes sortitur eventus, quibus non felicius alter quam resolutio, ac optandus potiùs quàm sperandus si soli Naturæ permittatur cura. *Constat autem observationibus, teste Cl. Van Swieten, quotannis nasci quibusdam hominibus tales Anginas, & quidem suppuratas sæpius; quas quidem sanare præsentis, & futuras præcavere non difficile contendimus propria edocti experienciâ, si modò repetitis venæ sectionibus atque irritâ cataplasmatum & gargarisinarum armaturâ non impugnaretur malum solâ catharsi penitus debellandum.*

I I.

EFFECTUS quilibet statis temporibus eodem modo recurrens supponit necessario eandem causam post certum intervallum redeuntem; sic menstruus mulierum fluxus plethoram uteri, hemicrania periodica quifquilias in ventriculo

A

flabulantes, &c. Undenam igitur tonsillarum inflammationi suppuratoriæ quotannis obnoxii causam adeo pertinacis morbi repetendam habent, nisi ab humore quodam heterogeneo in sanguinis massâ latitante ac partes illas occasione datâ appetente? 1°. Inflammationem simplicem ac propriè dictam hîc non semper adesse convincit tum organi structura, tum incassum tentata ad præcavendum morbum venæ sectio. 2°. Multiplicis humoris impuri in sanguine existentia non precariò supponitur, si ve à parentibus acceptum germen tandem evolvatur aliquando, ut testantur variorum morbi hæreditarii, si ve sponte degenerent à statu naturali humores inquilini dum copiâ, spissitudine, acrimoniâ, dyscrasi peccant, ut patet ex morborum adventitiorum ætiologiâ. 3°. Possunt aliquandiù abripi isti humores & in fluento sanguinis illâ corporis œconomiâ circuire, seu quòd identidem per diaphoresim eliminantur, seu quòd debita quædam heterogenei partem aliquam invadentis copia requiratur ut lædatur pars affecta. Humoris autem lædantis in hanc vel illam partem irruptionem determinat organi structura peculiaris, heterogenei cum humore istius organi inquilino analogia, ægri ætas, vivendi ratio, via naturæ consueta, aliæque circumstantiæ. Quid mirum igitur si in tonsillas ut plurimum, positis ponendis, irruat & in iis accumuletur? Favet harum positio, structura, textus cellulosus, demonstrante Anatome; impuritatis multiplicis, v. g. in lue venereâ, in variolis, cum mucosâ faucibus affinitas, docente pathologiâ; periodicè revocat solitus Naturæ se exonerantis usus ac tritum iter. Hûc autem appellens novus hospes insensus humorem indigenam corrumpit ac vitiat, acrimoniâ & spissitudinem impertiendo, illius naturam mutat, ipse fit morâ spissior & acrior, cellulas turgescendo inflat, distendit, partes vicinas comprimit, aurium dolorem parit, deglutitionem solidiorum difficilem, si levior, liquidorum impossibilem, si gravior, efficit, variaque symptomata terrorem ignaris incutientia producit.

III.

PORRO humoris istius heterogenei ex eâ quam occupavit sede nequicquam per venæ sectiones tentabitur depulsio. Quidquid de mirandis venæ sectionis effectibus jactent sanguinis detrahendi fautores, nullum aliud fortasse emolumentum constans & evidens percipitur ex hoc medicamine, quam partis rubræ sanguinis, ubi nimia, imminutionem. De revulsione autem ac derivatione, vix reperias inter se consentientes auctores. Principiis vix ullo modo corporum viventium mechanismo applicandis pariter innixi, quod probant alii, alii rejiciunt. Obscura igitur theoria, praxis certior. Atqui si fidus iniretur calculus omnium & singulorum venæ sectionis pravorum effectuum quoties laticis rubri evacuatione non opus est, nullus dubito quin multi à periculosa & nunquam satis damnandâ sanguinem temerè fundendi ac vitæ thesaurum exhauriendi methodo detererentur. Equidem sano homini nil damni inferrent demptæ ex sanguineâ massâ aliquot uncie, at non ita est in statu morbo. Nihil tunc indifferens est; vel sanat venæ sectio, vel nocet. In verâ inflammatione culpandi quidem hæmophobi, dum sanguini æstuanti parcurrunt; ubi autem spurco humore sanguinea massa inficitur, tunc depurganda non detrahenda, ne auferantur vires Naturæ heterogenei coctionem aut evacuationem molientis. At verò attendenti quam tutò immodicum salivæ fluxum compeſcant cathartica facillè patebit ea vera esse revellentia, quæ humores ad fauces delatos absque periculo, absque tumultu deorsum attrahere queant. An agant duntaxat vacuando humores in ventriculo & intestinis contentos & hûc revellendo materiam morbidam, an potiùs circulationis fluentum per lacteas venas ingressa ac delata in tonsillas, heterogeneum incendant, solvant, secum misceant & abripiant intra intestinorum cava per glandulas hîc sitas, an denique aliud medium adhibeat natura quod conjicere nefas, ut ut sit de agendi modo, agunt tamen profectò; idque medico sufficit, ut, quotiescumque compertum habet humorem heterogeneum periodicè recurrentem Anginam suppuratariam producere, statim

ineunte morbo vel etiam paulò ante assultum, si prævídere liceat, catharticum ritè præparatum prudenter ac repetitâ dosi exhibeat. Sic vel malum futurum præcavere vel inceptum resolvere potis erit, nec ipsi toties continget molestam suppurationem expectare. Hoc sensu Alexander Trallianus aiebat se statim primò morbi die scammonii extractum propinare, ut scilicet refecaret funem quo æger strangu-landus fuisset.

I V.

NEU quis autem existimet hanc curandi methodum ex præconceptâ opinione natam. Ego quidem à puero Anginâ suppuratoriâ quindecies circiter tentatus, nisi tribus abhinc annis, institutâ in me ipso experientiâ, morbum cathartici fugare didici. Quæ quidem hystoria conclusionem meam observacionis sigillo confirmabit, & hujus morbi periodici naturam, signa, eventum, curationem docebit & prophylaxim.

Circâ pubertatis annos, post longam ac tædiosam ophtalmiam, variis tentatis medicaminibus, tandem sponte secelsit malum pertinax solâ frigidæ lotionis. Verùm paulò post subiit faucium dolor ac tonsillarum inflammatio quæ repetitâ venæ sectione resolvi indocilis, post octavum diem largam puris copiam uno impetu evomuit. Mirari omnes morbi exitum. At stupuere magis, cum quotannis ac deinde post sex quoque menses eadem Anginæ species rediret, & simili modo incassum educto sanguine terminaretur. Quandoque minùs sæviebat, quandoque asperius, cum scilicet utramque tonsillam occuparet, quod mihi ter quaterve contigit. Tunc temporis hoc ordine sese exhibebant symptomata. Primùm obstruebatur membrana pituitaria, tum fauces sensim magis ac magis dolebant, tonsillæ rubebant, intumescebant, hîc illic crasso obducebantur muco quem pro aphthis gangrænosis habebant minùs periti, vox stridula fiebat vix læsâ tamen respiracione, donec tandem omninò præclusâ pharynge prisana & juscula per nares redirent. Comitem se jungebat febris, dolebat caput, os siccum, somnus nullus, auris utriusque summus dolor præsertim cum tentaretur salivæ deglutitio. Aucta per tres quatuorve dies hæc symptomata, in eodem statu plus minùs vigeant pro medellâ magis minùsve perversâ, ac circumstantes ac ipsos medicos perterrebant. Alii tonsillas lanceolâ frustra (nondum cocto pure) pertunderent. alii mortem minitari, dum ego intereâ propriâ experientiâ toties eventum morbi edoctus, ratiociniorum & præfagiorum vanitatem ridebam securus, ac spontaneam abscessus intra os apertionem solo partium calore promotam, & tandem ingrato quodam odore prænuntiata expectabam audax & juventute fretus. Simulac verò mira puris copia uno alterove impetu eliminata, ac paucâ exscreatione, juvante vel simplicissimo collutorio, deterisæ fauces, tum ultrò evanescebant symptomata, cessabat febris, invadebat somnus longior & tranquillior, ac postridiè serè, stupentibus omnibus, solita repetebam munia.

Talis ad vigesimum-secundum annum, invitâ venæ sectione & irritis cæteris auxiliis, periodicè recurrit Angina suppuratoria, nisi quòd mitiora ut plurimùm essent ac citius evanescerent symptomata cum alterutra tantùm tonsilla laboraret. Quod verò ars efficere non valuit, id præstitit tandem diuturna & officiosa febris; quæ quidem mihi antea in experta, sive humorum crasim, sive organorum dispositionem mutaverit, id mihi certè attulit boni, ut per quinquennium ab inflammatione tonsillarum cæterisque incommodis, exceptâ levi lippitudine, liber & immunis vixerim: donec novas turbas novus hostis excitaret, ventriculi scilicet colica immanis, subsequente vomitione ac febre per triduum, bis aut ter in anno rediens. Malum dirum & horrendum, quod bilis adusta & acerrimæ in ventriculo regressui tribuebam, meomet consilio, factus jam in rebus Medicis paulò eruditior, aquis Vichiensibus cum mannâ adorsus profligavi. At ô res miranda! incido in Scyllam dum cupio vitare Charybdim. Non ita multò post dolent fauces quæ

jam ab octo annis siluerant; augetur dolor, tumor, rubor. Vera inflammatio inquit! bis secatur cubiti vena, malè; inciditur saphæna, pejùs; ruit in utramque tonsillam malum, gargarismatis repercutientibus partes affectæ irritantur, dilacerantur, subit sputum cruoris, dein puris malè cocti; ac nedum tota simul ut olim eliminaretur materia morbidâ, perduos menses solidos remansit ulcus pertinax. Jam tum primùm intellexi his affectibus nequaquam competere sanguinis missionem, eundem scilicet humorem heterogeneum qui olim anginam spuriam effecerat denudò suscitatum, ventriculi colicam primò produxisse, dein antiquam & consuetam viam nactum tonsillarum cellulas repetiisse, adeoque solis cathartici debellandum. Quod suaserat ratio, comprobavit experientia; ulcus repetitâ catharsi sanatum. Sed morbum ipsum invadentem repellere, hoc opus. Hujus reditum expectabam impatiens, nedum pertimescerem, experiundi cupidus. Nec mora, ingruente faucium dolore severam servans diætâ, præmissis enematis, in feri lactis tb ij solvo salis vegetabilis ʒ ij, & Tartari sss, gr. ij. Hauitis hujus potionis innoxia simul & efficacissima scyathis aliquor, suboriuntur primò anxietates viæ tolerandæ, fateor, at mox sequuntur plurimæ dejectiones ac quasi diarrhœa artè provocata. Quâ proportionem autem exoneratur alvus, eâdem sensum pacatur dolor, minuitur tumor, evanescunt denique alia symptomata, ac ferè intra triduum resolvitur omninò morbus qui toties olim in suppurationem abierat. Eadem medela adhibita quoties anginam hanc præfensi ter jam mihi æquè prosperè cessit, & imposterum, favente numine, confido cessuram.

V.

QUOD in me ipse adeò feliciter expertus sum, possunt alii in aliis experiri. Profectò non tentasse nocebit, modò similis adsit casus. Non diffiteor equidem posse in quibusdam circumstantiis, v. g. in plethoricis, in mulieribus quibus suppressa menstrua, non inutilem esse unam alteramve venæ sectionem quæ in aliis noceret. Verùm sapientis est Medici varios casus discernere. Saltem nunquam per se sanabit venæ sectio quoties constabit Anginam pendere ab humore impuro periodicè tonsillas afficiente, sed tantùm per accidens, ut aiunt, aut datâ occasione ut meliùs deinde ac tutiùs adhibeantur efficaciora Medicamenta. Neque adeò minùs vera est nostra propositio.

Ergò Angina spuria periodicè recurrenti Catharsis.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Baptista-Francisus de la Riviere.

M. Petrus Arcelia.

M. Carolus-Francisus Boutigny des Preaux.

M. Guido-Daniè Despatreux.

M. Petrus Chevalier.

M. Petrus Lalouette.

M. Claudius Bourdier de la

M. Francisus Bernayd.

M. Petrus-Josephus Macquer, Regia Scientiarum Academiae Socius & Censor Regius.

Mouliere, Eques.

Proponēbat Parisiis JACOBUS SAVARY, Æduensis, Doctor Medicus Remensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Thesens Auctor, A. R. S. H. 1757, A SEXTA AD MERIDIEM.